

rosti je slovita in češčena kakor malokatera druga v cerkvi. Štirikrat na leto jo izpostavljajo v češčenje, namreč o božiču, o velikonoči, na svetega Petra in Pavla dan in na dan posvečenje bazilike, to je 18. listopada; na velikonočni ponedeljek se očito kaže ljudstvu. Različno je mislilo ljudstvo o tej sliki in razno je bilo tudi o nji mnenje učenjakov. In prav o tem-le razpravlja učeni pisatelj v rečeni knjigi. Da vidimo!

Okoli l. 1150. je opisal Peter Malijev vse imenitosti vatikanske bazilike. Duhovnik Roman je popolnil ta opis l. 1192. in prvi piše o tej sliki; pravi, da je ista kakor slika, katero je pokazal sveti Silvester cesarju Konstantinu. To Romanovo izročilo je trajalo štiri stoletja. L. 1569. sta bila v Rimu dva ruska škofa, Hipacij Pocij Vladimirski in Ciril Trlečki Ostrožinski zastran združenja cerkvá pri Klementu VIII. Ugledavša sliko sv. Petra in Pavla ter napis, takoj spoznata, da je „ruski“. Pa vkljub temu še ni odzvonilo Romanovemu mnenju in izročilu, kakor pričajo poznejši opisi slike, od katerih omenim le nekatere. Leta 1749. pové ustno svoje misli Garampiju, — kakor ta piše — učeni J. S. Asseman, rekoč: slika je naslikana ali za Nikolaja I. ali pa Hadrijana II. l. 858.—872. t. j. ob času Cirila in Metoda in je slovanskega izvira. Kako in zakaj ni J. S. Asseman očito razglasil svojih misli, ne vemo. L. 1850. že očito govori kardinal Bartolini v pismu Lucidiju, da rečena slika ni tako stara, kakor se je mislilo, namreč od l. 337., ko je bil krščen Konstantin. Zakaj gledé na slovanski napis „gli antichi caratteri slavi“, treba reči, da jo je izdelal grško-ruski umetnik. Potemtakem ni starejša od l. 867., po priliki od one dóbe, ko sta sv. Ciril in Metod krstila Ruse (str. 9.). Leta 1857. pa je pisal o tej sliki Hrvat J. Kukuljević Sakcinski, kateri ima največ zaslug za znanstveno preiskovanje te slike. Tudi dr. Fr. Rački je l. 1860. več o njej pisal, pa je bil s kraja nasprotnega mnenja kakor Kukuljević. Zato je pa dal kardinal Bartolini l. 1881. sliko na novo pregledati od strokovnjakov in veščakov v slikarstvu in slovanskem pismu. Slikar Lais se izreče za IX. vek in Bartolini potrdi mnenje J. Kukuljevića, kateri je tudi bil za tisto dóbo. Rački je pozneje popustil nekoliko svoje prejšnje mnenje. Celó prvi veščak in strokovnjak v starinoslovju G. B. Rossi si ni upal izreči se odločno o starosti slike. Dr. L. Jelić je o tem pisal že l. 1892., ko še ni dovršil svojega preiskovanja (str. 15.). Zdaj pa je kritično vse proučil o tej sliki in prišel do tega-le rezultata: Sliko je naslikal sv. Metod v spomin, ko je bil posvečen za škofa za Hadrijana II. dné 5. svečana 868. S svojim bratom sv. Cirilom jo je iz hvaležnosti položil na grob sv. Petra. Tu je visela tri stoletja in na to se odstranila in pozabila. Druge

polovice XII. stoletja je napis na njej, spominjajoč na Konstantina (Cirila), ki jo je daroval z bratom Metodom, začel vse zanimati. Zaradi tega so jo imeli za sliko cesarja Konstantina. Ko so v XV. stoletju predelovali vatikansko baziliko, prišla je slika na stari svoj prostor, kjer se še sedaj hrani v veliki časti. In to je iz umetniškega stališča jedini najstarejši slovanski spominik. *Fr. S. Lekše.*

Naše slike.

Na str. 543. poslednje šte. smo pokazali podrtijo v župni cerkvi vodiški. Taka je bila cerkev takoj po potresu. Danes je še mnogo žalostnejša: obok je ves podrt, stene razpočene, razsipina pokriva tla na visoko; celó velik del tlaka se je udril zaradi silnega udarca, ko se je nanj podrli obok, in v podzemne rakve se ozira žalostni ogledovalec. — Sv. Frančišek zamaknjen (str. 552—553). Ta slika nam kaže sv. Frančiška Asiškega (1182—1226), ko je zamaknjen na gori Alverniji. Umetnik Filip Lauri si misli svetnika v slanju, ko posluša nebeške glasove angelske. Njegov duh je — rekel bi — zapustil telo, zato je njegov život kakor v trdnem spanju. — Slika je jako lepa in pomenljiva in priča, da je umetnik res umeval svoj predmet. — Opatija. Za danes podajemo samo nekaj slik iz Opatije; še druge slike in opis objavimo, ako Bog dá, kmalu. Jednako omenimo kmalu Postojno.

† Anton Sušnik. Naši naročniki poznajo živahnega pripovedovalca, ki je v našem listu objavil nekoliko drobnih spisov. Dné 24. minulega meseca je nagloma umrl zaradi krča v želodcu v najboljši moški dóbi. Da ga čitatelji bolje spoznajo in se ga spomnijo ob njegovi mučni in žalostni smrti — niti sv. zakrametov mu niso mogli podeliti —, podajemo danes dve mali sliki iz njegovega peresa. Pokojnik je bil korektor v Bambergovi tiskarni, pa je sodeloval skoro pri vseh slovenskih listih brez razločka. Najrajši je pisal kratke črtice in drobne slike. Te so se mu tudi najbolj posrečile. Čim daljši je bil spis, tem teže mu je šlo v tehniki, kakor kaže njegov „Posavček“ v „Slov. knjižnici“. Ker se je moral težko boriti za vsakdanji kruh, zato se razodeva v vseh spisih neka naglica in vihravost. Rad je zajemal iz čeških listov in virov snovi za svoje izdelke, ker je nekaj časa bival v zlati Pragi. — Temperamenta je bil jako živahnega; nravi nekako strastne, kar je bilo kolikor toliko krivo, da je bil nesrečen v poslednjih letih svojega življenja. A srca je bil dobrega in vnetega za to, kar je videl plemenitega in lepega v slovstvu in življenju. Zato mu bodi Bog usmiljen in mu daj tam pokoj, katera ga ni našel tukaj!